

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
	РИТОРИКА	
	Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
	Спеціальність:	015 Професійна освіта (015.38 Транспорт) 015 Професійна освіта (015.31 Будівництво та зварювання) 015 Професійна освіта (015.39 Цифрові технології)
	Освітній ступінь:	Бакалавр

1. Відомості про викладача

I. Особисті дані викладача:	
Прізвище, ім'я та по батькові	Данькевич Віта Григорівна
науковий ступінь/ звання / посада	Кандидат педагогічних наук (Ph.D.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, голова циклової комісії суспільних дисциплін
II. Контактні дані викладача:	
- електронна пошта:	vitadan76@kppk.ukr.education
- телефон та кабінет комісії:	Кабінет 204
- посилання на освітній контент дисципліни	Google classroom
- сайт викладача / циклової комісії	
III. Місце та час проведення консультацій:	Кабінети 204, 104 згідно графіка

2. Загальна інформація про дисципліну та її опис

I. Загальна інформація про дисципліну:				
назва дисципліни	Історія України			
статус дисципліни	за вибором		форма семестрового контролю	залік
форма навчання	денна/заочна		загальний обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС/годинах	90/3
курс та семестр	3/6			
мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
кількість змістових модулів із розподілом обсягу годин	2			
II. Опис дисципліни:				

	Програма вивчення навчальної дисципліни «Риторика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 015 Професійна освіта (015.38 Транспорт) , 015 Професійна освіта (015.31 Будівництво та зварювання), 015 Професійна освіта (015.39 Цифрові технології) «Риторика» є дисципліною за вибором, опанування якою сприяє формуванню риторичної компетенції здобувачів освіти, навчає прийомів підготовки та виголошення промови. У процесі навчання риторики, окрім цільового та змістовного компонентів, увага приділяється опануванню понять, термінів, правил, законів риторики, їх розвитку в різні історичні епохи. Майбутній фахівець, який володіє риторичними знаннями, навичками й уміннями, почуватиме себе впевнено у різних ситуаціях ділового, соціального та професійного спілкування.
	Метою навчальної дисципліни "Риторика" є опанування здобувачами освіти знань про риторику як елемент культури педагога, розкрити загальні особливості мовленнєвої поведінки, навчити майбутніх фахівців вільно висловлювати свої думки, будувати промову відповідно до комунікативної ситуації.
	Основними завданнями навчальної дисципліни є: – вивчення загальної теорії, історії риторики, ораторського мистецтва, красномовства; – з’ясування функцій мовлення та спілкування, їх складових; – дослідження загальних ознак мовної культури та елементів художності мовлення; – оволодіння навичками підготовки та публічного виголошення промов; – оволодіння технікою мовлення у єдності її елементів; – опанування особливостями педагогічної риторики.

Українська мова, Українська література, Педагогіка, Педагогічна майстерність, Історія української культури

3. Компетентності та результати навчання формуванню яких сприяє дисципліна (за умови успішного вивчення здобувачем навчальної дисципліни)

КОМПЕТЕНТНОСТІ:	Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших прикладних наук відповідно до спеціалізації «Цифрові технології»; «Транспорт»; «Будівництво та зварювання» і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності: К 01. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. К 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. К 08. Здатність працювати в команді. Спеціальні (фахові) компетентності: К 13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії. К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення. К 25. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:	Соціально-гуманітарна ерудованість: ПР 01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів. ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах. ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами. ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації. ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

4. Політика дисципліни

Київському професійно-педагогічному коледжі імені Антона Макаренка (<https://kppk.com.ua/info/osvitniyproc.pdf>).

Політика дисципліни щодо:

- дедлайнів та перескладання	Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).
- академічної доброчесності	Студенти керуються нормами «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Київському професійно-педагогічному фаховому коледжі імені Антона Макаренка» https://kppk.com.ua/polozhenya/acaddobro.pdf У процесі навчання та при підготовці рефератів і презентацій забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування тощо.
- відвідування	Студенти повинні відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого адміністрацією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.
- поведінки під час занять	Студенти мають дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача. Заборона запізнень, використання мобільних гаджетів не в навчальних цілях.

5. Політика оцінювання

Мінімальна кількість балів, яку здобувач освіти має отримати для допуску до підсумкового контролю – 30 балів

5.1 Розподіл балів, які студенти отримують під час вивчення дисципліни

Вид та форма діяльності студентів за яку нараховуються бали *	Максимальна кількість балів
Робота на семінарських (практичних) заняттях	30
Виконання самостійної роботи	30
Підсумковий контроль (залік)	40
Загальна кількість балів	100

* Для отримання додаткових балів (за власним бажанням студента/ки або у випадку, якщо студентом/кою з поважних причин не набрано необхідної кількості балів) студент/ка можуть виконати одне з індивідуальних завдань, яке максимально може бути оцінене в 15 балів та / або пройти курс (один з рекомендованих) та за умови одержання сертифікату, отримати 10 балів.

5.2 Принцип розрахунку балів за роботу на семінарських (практичних) заняттях

За кожне семінарське (практичне) заняття студент/ка може отримати **5 балів за такі види діяльності**:

участь в занятті / виконання завдання:	
3 бали	активна участь в обговоренні питань; вірні та повні відповіді на питання; успішне виконання завдань
2 бали	активна / помірно активна участь в обговоренні питань; відповіді на питання вірні, проте мають певні неточності / відповіді не повні; виконані завдання мають певні неточності / незначні помилки або є виконані не в повному обсязі
1 бал	помірна участь в обговоренні питань; відповіді на питання поверхневі / мають суттєві неточності; виконані завдання мають суттєві неточності та / або виконані не в повному обсязі
0 балів	студент/ка відсутній/ня на занятті; завдання не виконані
складання тесту:	
2 бали	якщо студент/ка відповіли вірно більш ніж на 80 % питань
1 бал	якщо студент/ка відповіли вірно більш ніж на 40 % питань
0 балів	студент/ка відповіли вірно на менш ніж 40 % питань

Середній бал отриманий на семінарських (практичних) заняттях дорівнює сумі всіх балів отриманих на семінарських (практичних) заняттях, поділений на 2.

Тобто $X = (ПР\ 1 + ПР\ 2 + ПР\ 3 + \dots + ПР\ 12) : 2$, де: X – середній бал; ПР 1, ПР 2 і т.д. – кількість балів за кожне практичне / семінарське заняття; 2 – коефіцієнт.

5.3 Принцип розрахунку балів за виконання самостійної роботи

За виконання самостійної роботи по темі студент/ка може отримати **3 бали**:

3 бали	робота задана вчасно, виконана якісно та в повному обсязі
2 бали	робота здана вчасно, але не в повному обсязі, якість виконання задовільна; робота виконана в повному обсязі та якісно, проте здана невчасно
1 бал	робота здана невчасно, виконана не в повному обсязі та неякісно
0 балів	робота відсутня

Середній бал за самостійну роботу дорівнює сумі всіх балів отриманих за виконану роботу, поділений на 2.

Тобто $X = (СРС\ 1 + СРС\ 2 + \dots + СРС\ 15) : 2$, де: X – середній бал; СРС 1, СРС 2 і т.д. – кількість балів за кожну самостійну роботу; 2 – коефіцієнт.

5.4 Принцип обрахунку підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка дорівнює сумі середнього балу за практичні / семінарські заняття та самостійну роботу, балу за індивідуальне завдання (якщо вони виконувалося) та балу за підсумкового контролю.

Середній бал отриманий за		Бал за індивідуальне завдання та / або курс*	Підсумковий контроль	Сума
діяльність на практичних / семінарських заняттях	самостійну роботу			
30	20	10	40	100

* якщо студент/ка його виконував/ла

5.5 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
100-90	A	відмінно
89-82	B	добре
81-75	C	
74-67	D	
66-60	E	задовільно
59-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
01-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Система контролю

Методи контролю	
поточного	підсумкового
- усне опитування, бесіда, дискусія; - тестування; - виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі; - виголошення промов; - презентація самостійної роботи; - інші	- залік - у формі усного опитування та вирішення практичних ситуацій

7. Навчально-методична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Разом	у тому числі					Разом	у тому числі				
		л	пр	лаб.	інд.	срс		л	пр	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні етапи становлення і формування риторики												
Тема 1. Риторика як наука і навчальна дисципліна. Педагогічна риторика.	6	2				4						
Тема 2. Історичний розвиток риторики і	10	4	2			4						
красномовства												
Тема 3. Розвиток ораторського мистецтва в Україні	12	2	4			6						
Тема 4. Види ораторського мистецтва та сфери його застосування	12	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	40	10	8			20						
Змістовий модуль 2. Сучасна практична риторика												
Тема 5. Методика підготовки публічного виступу	13	2	4			6						
Тема 6. Взаємодія оратора й аудиторії	16	2	4			8						
Тема 7. Культура мовлення педагога	12	2	4			6						
Тема 8. Діалогічні форми професійного спілкування	11	4	5			5						
Разом за змістовим модулем 2	50	10	17			25						
Усього годин	90	20	25			45						

Самостійна робота та/або індивідуальні завдання

Самостійна роботи

Самостійна робота здобувача освіти передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота може здійснюватися у формі виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальні завдання

Для підвищення середнього балу по дисципліні студент може виконати індивідуальне завдання та/або пройти онлайн курс.

Індивідуальне завдання – форма організації навчання, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі освіти отримують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем освіти самостійно, але під керівництвом викладача.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	
I. Вимоги:	II. Оцінювання :
1) індивідуальне завдання може бути виконане у формі*: – наукового реферату (з мультимедійною презентацією чи без такої); – наукової статті; – творчої роботи; – проєкту (тематику та вимоги, надає викладач). 2) індивідуальне завдання виконується з дотриманням політики академічної доброчесності та дедлайнів. <i>*Детальні вимоги щодо кожної форми можна дізнатися у викладача.</i>	Індивідуальне завдання оцінюється враховуючи: - якість його виконання (науковість / креативність, дотримання вимог щодо структури, обсягу тощо), - дотримання політики академічної доброчесності та дедлайнів, - повноту розкриття тематики, - якість представлення результатів (якщо це передбачено умовами виконання індивідуального завдання). Максимальна кількість балів – 10.
КУРСИ	
I. Вимоги та перелік	II. Оцінювання
1. Онлайн курси загального та професійного спрямування, які допоможуть розвинути окремі загальні та/або професійні компетентності. 2. Перелік курсів надається викладачем. https://ovcharov.institute/courses/onlain-kurs-oratorskoho-mystetstva Майстер публічних виступів https://ovcharov.institute/courses/korporativni-treninhy-oratorskoho-mystetstva Корпоративні тренінги ораторського мистецтва 3. Студент може пройти будь-яку кількість курсів, але зарахований буде лише один.	За проходження онлайн курсу, за умови отримання відповідного сертифікату, студент може отримати додаткові бали. Максимальна кількість балів - 10

9. Питання до заліку

- Предмет, мета і завдання Риторики.
- Місце і роль риторики в системі гуманітарних наук.
- Поняття про стилі спілкування.
- Закони риторики.
- Ораторська культура – фундамент професіоналізму педагога.
- Риторика Давньої Греції. Сократ.
- Система філософської риторики Аристотеля.
- Риторика Стародавнього Риму. Цицерон.
- Особливості середньовічної риторики.
- Християнське красномовство. «Слово про Закон і Благодать» Іларіона.
- Українське красномовство XIII – XVIII ст. І. Вишенський, Ф. Прокопович.
- Митрополит Петро Могила – богослов і ритор.
- Риторика в Києво-Могилянській академії. Г. Сковорода – майстер красномовства.
- Українське ораторство XIX. І. Я. Франко як видатний промовець.
- Педагогічна риторика в спадщині А. Макаренка та В. Сухомлинського.
- Неориторика. Основні напрями неориторики.

17. Основні види і жанри красномовства.
18. Класифікація публічних виступів за метою.
19. Типи промов за знаковим оформленням і закріпленням.
20. Початок виступу. Логічність розвитку теми.
21. Способи завершення промови.
22. Особливості публічного мовлення в риторичному аспекті.
23. Структура публічної промови.
24. Етапи риторичної діяльності
25. Способи запам'ятовування тексту.
26. Образ оратора. Риторичний ідеал.
27. Взаємодія оратора й аудиторії. Шляхи подолання опору аудиторії.
28. Основні ознаки культури мови і мовлення педагога.
29. Техніка мовлення педагога.
30. Мовленнєвий етикет педагога.
31. Основні риси академічного красномовства педагога.
32. Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора.
33. Голос як основний інструмент оратора.
34. Лексичний та стилістичний рівень тексту.
35. Літературна норма та мовні помилки.
36. Загальна характеристика фахового діалогічного мовлення.
37. Вимоги до дидактичного діалогічного мовлення.
38. Бесіда як основний діалогічний жанр мовлення. Педагогічна бесіда.
39. Жанрові особливості дидактичної бесіди.
40. Етикет дидактичної бесіди.

10. Рекомендовані джерела

10.1 Основні джерела:

1. Гандзюк В. О. Техніка мовлення : навчально-методичний посібник. Вінниця : Меркьюрі Поділля, 2024. 224 с.
2. Герман В. В. Риторична культура вчителя в академічному просторі: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. 190 с.
3. Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво : підручник. 3-тє вид., доповн. Київ : Алерта, 2021. 250с.
URL: https://jurkniga.ua/contents/oratorskemistectvo.pdf?srsItd=AfmBOoqNapKOsSe3YSq5UFLYTAE5d0uTz2RPfrZrcKDohPkYhrMK10i&utm_source=chatgpt.com
4. Куньч З. Й., Городиловська Г. П., Шмілик І. Д. Риторика : підручник / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., допов. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 496 с.
5. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика : навч. посіб. / Л.І. Мацько, О.М. Мацько. – К. : Вища школа, 2016. – 311 с. http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/862/Matsko_Rytoryka.pdf
6. Основи ораторської майстерності: навчальний посібник / Серета Н. В., Квасник О. В. Харків : НТУ «ХП», 2019. 304 с.
7. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Навч. посіб. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 184 с.
<http://foreign-languages.karazin.ua/resources/0535e69685280f454e3aff41635628bc.pdf>
8. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. Київ : КНТ, 2016. 258 с.
9. Плотницька І. М., Левченко О. П. Ораторське мистецтво. Видання третє. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 110 с.
10. Степура А. WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Дніпро: Моноліт, 2018. 304 с. ISBN 978-617-796-662-2.
11. Ткаченко Л. П. Риторика в системі професійного навчання: історія становлення навчальної дисципліни: монографія. Х. : Видавець Рожко С. Г., 2016. 428 с.
12. Шинкарук В., Теслюк В. Основи риторики. Київ: Ліра-К. 2021. 320 с.

10.2 Допоміжні джерела:

1. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. 2-е вид. Київ, 2017. 256 с.
 2. Данькевич В.Г. Мова як чинник національної ідентичності // Неперервна педагогічна освіта XXI століття: зб. матеріалів XXIII Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О.П. Рудницької. Вип. 9 (21). К.: Талком, 2026. 290 с. – С. 50-52.
 3. ДАНЬКЕВИЧ Віта, БІЛЯК Сніжана. Риторична компетентність сучасного педагога професійного навчання // Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 23-24 квітня, 2026 р. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка 2026. 606 с. – С. 139-142.
 4. Нечепоренко Л.С. Методологічні засади теорії і практики педагогічної майстерності: Монографія. – Харків: Видав. центр ХНУ, 2020.– 128 с.
 5. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
 6. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – Київ : КНТ, 2016. – 258 с.
 7. Сагач Г.М. Риторика. – 2 вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий дім Ін Юре, 2000. – 568 с.
 8. Тарасевич Н.М. Аналіз професійної підготовки майбутнього вчителя в курсі “Основи педагогічної майстерності”// Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми творчості і практики підготовки вчителя – вихователя – викладача: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 29 березня – 1 квітня 2005 р.). – К.: НПУ, 2005. – С. 177 – 179.
 9. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. – Київ : КНТ, 2016. – 258 с. <https://dut.edu.ua/ua/lib/2/category/741/view/1088>
 10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування / Я. Радевич-Винницький. – Львів : СПОЛОМ, 2001. – 223 с.
 11. Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум : навч. посіб. / О. Сербенська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
 12. Стахів М.О. Український комунікативний етикет : навч.- метод. посіб. / М.О. Стахів. – К. : Знання, 2008. – 245 с.
 13. Томан І. Мистецтво говорити. Пер. с чес., 2-е вид. – К.: Політвидав України, 1989. – 293 с.
- Уварова А.М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя: Навчально-методичний посібник для педагогічних університетів. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2007. – 132 с.

10.3 Інформаційні ресурси:

1. Mova.info: про українську мову, лінгвістику і не тільки: www.mova.info
2. Нова мова: проект розвитку української мови: www.novamova.com.ua
3. Український правопис: www.pravopys.net
4. Словники он-лайн: www.rozum.org.ua

